

STANDARD VYBRANÝCH ČÁSTÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU

Josef Morkus, Kateřina Vrbová

Článek podává základní informace o standardu vybraných částí územního plánu, který vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj jako metodický pokyn v říjnu 2019. Standard určuje, jakým způsobem mají být uspořádána digitální data územního plánu a definuje jednotný vzhled závazných výkresů územního plánu. Metodický pokyn slouží ke sjednocení praxe jednotlivých projektantů a pořizovatelů, není však závazným právním předpisem. Tím bude až vyhláška, která bude z této metodiky vycházet, a kterou ministerstvo vydá nejspíše do tří let.

Všechny obory, které pracují s informacemi o území, již považují práci s digitálními daty za samozřejmost. S narůstajícím množstvím dat a rostoucími požadavky na jejich další strojovou zpracovatelnost se ukazuje, jak důležitou roli hraje jejich kvalita a forma. Proto Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen ministerstvo) připravilo a v říjnu 2019 vydalo metodický pokyn „Standard vybraných částí územního plánu“. Metodický pokyn definuje datový model vybraných jevů územního plánu, pro něž je požadováno odevzdání ve formě přesně stanovených strukturovaných digitálních dat, a zavádí jednotný standard grafických výstupů pro závazné výkresy územního plánu.

Metodický pokyn je doprovázen dokumentací datového modelu a přílohami s přehledem požadavků a katalogem jevů. Zveřejněny byly i vzorové výkresy, vzorové datové struktury a knihovna grafických symbolů pro standardní zobrazení jevů v prostředí ESRI. Veškeré dokumenty jsou publikovány a volně ke stažení na stránkách ministerstva i Ústavu územního rozvoje.

Ministerstvo připravilo metodický pokyn na základě podkladů zpracovaných Asociací pro urbanismus a územní plánování ČR a společnostmi HYDROSOFT Veleslavín s. r. o. a T Mapy spol. s r. o.

Úvodní strana metodického pokynu a dokumentace datového modelu Standardu vybraných částí územního plánu

Důvody standardizace

Územní plán je významným dokumentem veřejné správy, závazným pro rozhodování v území. Jeho výstupy však dosud nebyly na celostátní úrovni standardizovány, což v mnohém zhoršovalo jeho aplikaci, ať už při rozhodovacích procesech, nebo využívání jeho dat v další územně plánovací činnosti.

Jednotný standard vybraných částí územního plánu má přinést lepší srozumitelnost, porovnatelnost a koordinaci jednotlivých územních plánů, vyšší standardy v organizaci předávání a prezentace dat, efektivnější využitelnost dat v územně analytických podkladech a dalších dokumentech a analýzách veřejné správy, odborné veřejnosti či komerční sféry.

Standard též představuje naplnění Programového prohlášení vlády, která se v roce 2018 zavázala připravit jednotný model pro správu a prezentaci územních plánů, který přispěje k jejich jednodušší čitelnosti pro občany i veřejnou správu a umožní jejich vzájemnou koordinaci.

Standardně zpracovaná data územních plánů jsou nutnou podmínkou pro jejich zpřístupnění v prostředí připravovaného centrálního informačního systému územního plánování, který bude představovat národní geoportál územního plánování. Na přípravě tohoto systému v současné době ministerstvo intenzivně pracuje, jeho zprovoznění je plánováno na červenec roku 2023. Data zpracovaná ve standardu by měla být v rámci tohoto informačního systému centrálně transformována a publikována pro potřeby plnění Směrnice 2007/2/ES o zřízení Infrastruktury pro prostorové informace v Evropském společenství (INSPIRE).

Předmět standardu

Předmětem standardu jsou vybrané jevy územního plánu, pro které je požadováno odevzdání ve formě jednotně strukturovaných vektorových digitálních dat. Metodika dále požaduje sjednocení grafického vyjádření těchto jevů ve výkresech výrokové části územního plánu.

Naopak standard neurčuje pro jednotlivé jevy, např. pro standardizované plochy, jednotnou regulaci, jelikož usměrňování změn v území musí vždy reflektovat jedinečné vlastnosti dané obce a nelze jej, na rozdíl od jednotného uspořádání a grafického podání, standardizovat v rámci celého státu. Tím je ponechána volnost a prostor pro vyjádření unikátních specifických podmínek jednotlivých území.

Standardizované jevy územního plánu jsou:

- » řešené území,
- » vymezení částí územního plánu s prvky regulačního plánu,
- » zastavěné území,
- » plochy s rozdílným způsobem využití,
- » plochy zastavitelné, plochy přestavby, plochy změn v krajině,
- » plochy a koridory, ve kterých je rozhodování o změnách v území podmíněno dohodou o parcelaci, územní studií či regulačním plánem,
- » plochy a koridory územních rezerv,
- » veřejně prospěšné stavby, opatření a asanace,
- » koridory dopravní a technické infrastruktury,
- » územní systém ekologické stability,
- » systém sídelní zeleně,
- » systém významných veřejných prostranství.

Standard se vztahuje jak na tvorbu nových územních plánů, tak na změny stávajících územních plánů a na jejich úplná znění.

Je třeba upozornit, že standard nepřináší do územního plánování revoluci. V mnoha krajích jsou již dnes definovány modely pro zpracování územních plánů, při přípravě tohoto metodického pokynu bylo využito poznatků z jejich dlouholeté implementace v praxi.

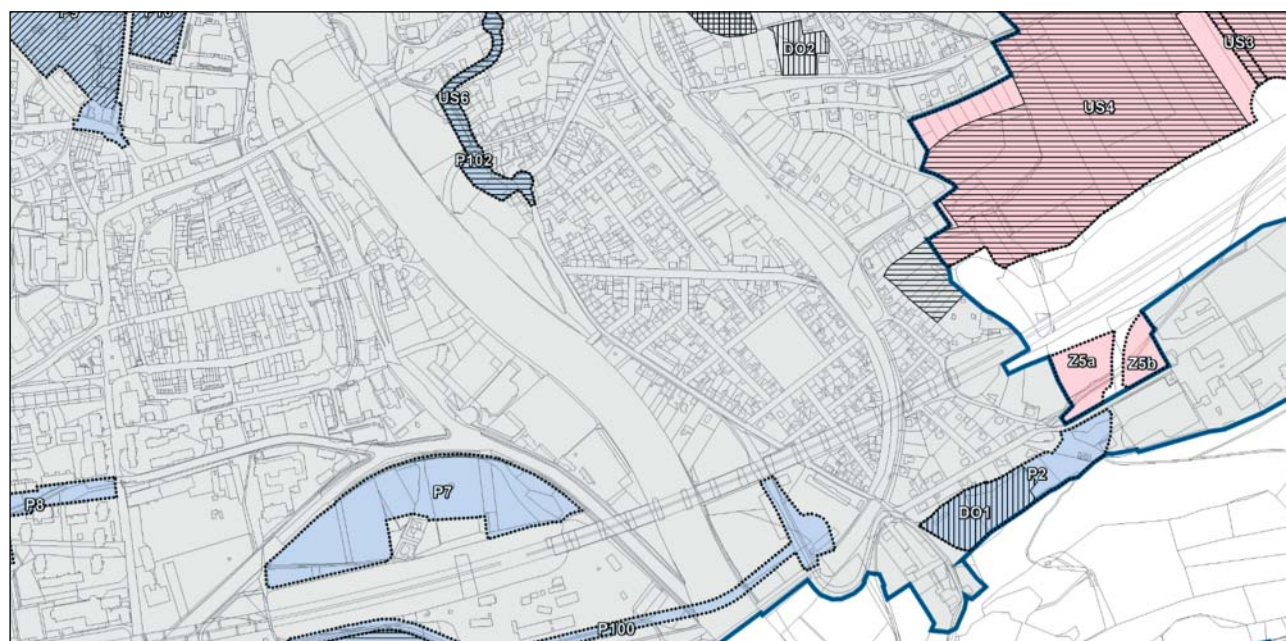
Rozsah standardu

Z hlediska grafických výstupů územního plánu je standardizován celý výkres základního členění území, celý výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanačních a vybrané prvky hlavního výkresu. Definován je způsob grafického zobrazení i popisu jednotlivých jevů. Předmětem standardizace není grafické zobrazení prvků výkresů, odůvodnění, ani schémat (ve výrokové části ani v části odůvodnění). Předmětem standardu rovněž nejsou prvky mapového díla, které slouží jako podklad pro zpracování výkresů.

RGB		
178-178-178 / ---		HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
67-113-168 / 242-242-242		HRANICE ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ
0-0-0 / 255-235-237		ZASTAVITELNÉ PLOCHY
0-0-0 / 228-233-247		PLOCHY PŘESTAVBY
0-0-0 / 244-255-224		PLOCHY ZMĚN V KRAJINĚ
255-127-127 / 0-0-0		ÚZEMNÍ REZERVA
0-0-0 / 0-92-230		ČÁSTI ÚZEMNÍHO PLÁNU S PRVKY REGULAČNÍHO PLÁNU
PLOCHY A KORIDORY, VE KTERÝCH JE ROZHODOVÁNÍ O ZMĚNÁCH V ÚZEMÍ PODMÍNĚNO		
		UZAVŘENÍM DOHODY O PARCELACI
		ZPRACOVÁNÍM ÚZEMNÍ STUDIE
		VYDÁNÍM REGULAČNÍHO PLÁNU
		ZPRACOVÁNÍM ÚZEMNÍ STUDIE A UZAVŘENÍM DOHODY O PARCELACI
		VYDÁNÍM REGULAČNÍHO PLÁNU A UZAVŘENÍM DOHODY O PARCELACI

Standardizovaná legenda výkresu základního členění území

Standard mimo jiné určuje členění ploch s rozdílným způsobem využití, přičemž vychází z vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, a prohlubuje, resp. zpodrobňuje stanovené členění. Současná praxe ukazuje, že naprostá většina zpracovatelů územních plánů pokládá za správné a nezbytné urbanistickou koncepci vy-

Výřez ze vzorového výkresu základního členění území

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ (RZV)			
barva RZV	střev	návrh	územní rezervy
hranice ploch s rozdílným způsobem využití (RZV)			
255-170-15	BV	BV	bydlení venkovské
255-100-0	BI	BI	bydlení individuální
255-50-0	BO	BO	bydlení víceobecné
224-22-22	BH	BH	bydlení hromadné
255-0-0	BX	BX	bydlení jiné
255-230-0	RI	RI	rekreace individuální
235-233-15	RZ	RZ	rekreace - zahradkové osady
240-240-5	RO	RO	rekreace - oddechové plochy
255-200-15	RH	RH	rekreace hromadná - rekreační areály
255-215-50	RX	RX	rekreace jiné
220-80-140	OV	OV	občanské vybavení veřejné
210-40-110	OK	OK	občanské vybavení komerční
255-255-125	OS	OS	občanské vybavení - sport
220-150-182	OL	OL	občanské vybavení lázeňské
205-195-150	OH	OH	občanské vybavení - hřbitovy
210-70-120	OX	OX	občanské vybavení jiné
255-235-175	PP	PP	vybraná veřejná prostranství s převahou zpevněných ploch
115-155-0	PZ	PZ	vybraná veřejná prostranství s převahou zeleně
255-220-175	PX	PX	vybraná veřejná prostranství jiné

Část standardizované legendy hlavního výkresu

jádrům podrobnějším členěním těchto ploch a detailnější specifikací podmínek jejich využití. Základním prvkem standardizace hlavního výkresu je tedy poměrně rozsáhlý výčet ploch s rozdílným způsobem využití. Cílem bylo navrhnout možnou výběrovou řadu, ze které si bude projektant vybírat takovou skladbu ploch, jaká je pro danou sídelní jednotku nejvhodnější. Neznamená to tedy, že územní plán bude obsahovat všechny standardizované položky, ale pouze jejich adekvátní výběr. Ve výčtu ploch s rozdílným způsobem vy-

Výřez ze vzorového hlavního výkresu

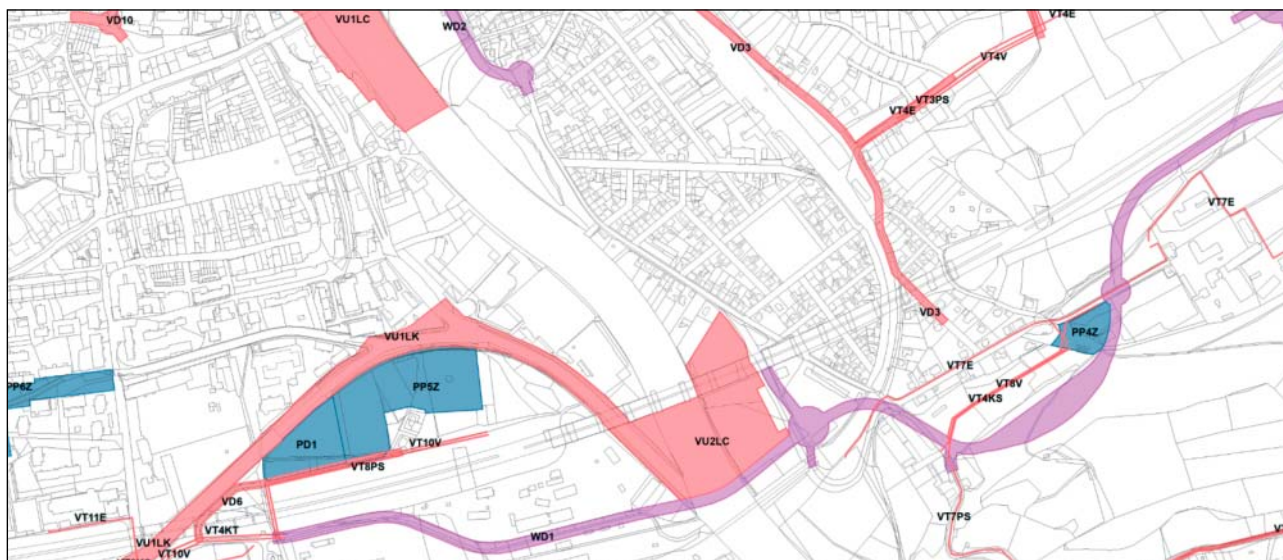
užití se standardizují i plochy zeleně, jejichž doplnění nad rámec vyhlášky č. 501/2006 Sb. se v praxi ukazuje jako potřebné. Standard obsahuje i charakteristiky jednotlivých ploch s rozdílným způsobem využití, koridorů a překryvných značení, neurčuje však jejich konkrétní regulaci, která musí být vždy stanovena pro dané řešené území.

Požadavky na digitální zpracování vektorových dat

Standard určuje požadavky na digitální zpracování vektorových dat, rozdělené na požadavky pro zpracovatele pracující v systémech GIS a v systémech CAD, a definuje standardní vektorová data územního plánu včetně obsahů vrstev, typu grafiky, popisu atributů a jejich povolených hodnot. Stanoveno jsou požadavky na vzájemný soulad vrstev, na zpracování rastrových ekvivalentů výkresů i na uspořádání digitálně odevzdávaných dat. Doporučeno je i pořadí vrstev v jednotlivých výkresech. Podporovanými formáty pro příjem vektorových dat jsou v tuto chvíli formáty *.shp a *.dxf. Pro kontrolu správnosti dat a jejich import do centrálního datového skladu bude sloužit elektronický ETL nástroj, přičemž metodika definuje pravidla této kontroly. Ve vybraných případech bude výsledkem kontroly pouze varování, v případě závažných chyb však nebude možné data do centrálního datového skladu nahrát a budou vrácena k opravě.

Aplikace standardu a další kroky

Podle metodického pokynu v současné době vznikají první územní plány zpracované ve standardu, a to od malých sídel až po stotisícové město. Podle zkušeností s aplikací standardu a na základě zpětné vazby od uživatelů bude ministerstvo metodický pokyn upřesňovat. Novela stavebního zákona schválená v únoru 2020 počítá s tím, že bude standard závazně ukotven formou prováděcí vyhlášky, a to nejpozději do 3 let od nabytí účinnosti této novely.

Výřez ze vzorového výkresu veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací

RGB	
178-178-178 / ---	HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
223-115-255 / 232-190-255	PLOCHY A KORIDORY S MOŽNOSTÍ VYVLASTNĚNÍ I UPLATNĚNÍ PŘEDKUPNÍHO PRÁVA VEŘEJNÉ PROSPĚŠNÉ STAVBY DOPRAVNÍ A TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY: WD DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA WT TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA 223-115-255 WT TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VYJÁDRĚNÁ LINÍ
255-127-127 / 255-190-190	PLOCHY A KORIDORY S MOŽNOSTÍ VYVLASTNĚNÍ VEŘEJNÉ PROSPĚŠNÉ STAVBY DOPRAVNÍ A TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY: VD DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA VT TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA 255-127-127 VT TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VYJÁDRĚNÁ LINÍ
255-127-127	VEŘEJNÉ PROSPĚŠNÁ OPATŘENÍ: VK SNIŽOVÁNÍ OHROŽENÍ V ÚZEMÍ POVODŇEMI A JINÝMI PŘÍRODNÍMI KATASTROFAMI VR ZVYŠOVÁNÍ RETENČNÍCH SCHOPNOSTÍ ÚZEMÍ VU ZALOŽENÍ PRVKŮ ÚZEMNÍHO SYSTÉMU EKOLOGICKÉ STABILITY VG OCHRANA ARCHEOLOGICKÉHO DĚDICTVÍ VB STAVBY A OPATŘENÍ K ZAJIŠTĚNÍ OBRANY A BEZPEČNOSTI STÁTU VA ASANACE (OZDRAVENÍ) ÚZEMÍ
102-153-205 / 158-187-215	PLOCHY A KORIDORY S MOŽNOSTÍ UPLATNĚNÍ PŘEDKUPNÍHO PRÁVA VEŘEJNÉ PROSPĚŠNÉ STAVBY DOPRAVNÍ A TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY: PD DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA PT TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA 102-153-205 PT TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA VYJÁDRĚNÁ LINÍ
102-153-205	PO STAVBY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ, KTERÉ JSOU VEŘEJNOU INFRASTRUKTUROU PP VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Standardizovaná legenda výkresu veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací

ETL nástroj mají v tuto chvíli možnost využít pracovníci krajských úřadů, v průběhu letošního roku by měl být upraven a zpřístupněn rovněž pro projektanty a pořizovatele za účelem umožnění průběžné kontroly souladu dat se standardem.

Aby se standard rychleji rozšířil a byl plošně aplikován, rozhodlo se ministerstvo výrazně zvýhodnit územní plány zpracované ve standardu v rámci dotačního programu „Podpora územně plánovacích činností obcí“, ve výzvě na dotační titul „Územní plán“. Pro úplnost uvádíme, že lhůta pro doručení žádosti v aktuální výzvě byla od 11. listopadu 2019 do 11. února 2020. Zpracování územních plánů ve standardu plánuje ministerstvo podporovat i v příštím roce, o podrobnostech výzvy budeme čtenáře včas informovat i prostřednictvím tohoto časopisu.

Ministerstvo v současné době zahajuje práce na standardu vybraných částí zásad územního rozvoje a do budoucna počítá i se standardem územně analytických podkladů. Všechny tyto aktivity by měly přispět ke konsolidaci a zpřístupňování dat z územně plánovací činnosti v rámci připravovaného národního geoportálu územního plánování.

Ing. arch. Josef Morkus, Ph.D.

Ing. Kateřina Vrbová, Ph.D.

Odbor územního plánování

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

ENGLISH ABSTRACT

A standard for selected constituents of spatial plans, by Josef Morkus & Kateřina Vrbová

This article presents basic information on a Standard for selected constituents of spatial plans, as published by the Ministry for Regional Development for purposes of methodological instruction in October 2019. The Standard stipulates the manner in which digital data of spatial plans should be arranged and defines a unified form of drawings obligatory for spatial plans. This instruction has been issued in order to unify the practice of planners and contracting authorities. It is not an obligatory regulation, however; this will only be an ordinance based on this methodology which the Ministry plans to publish within the next three years.